

اثر بخشی روش های نوین به زراعی و به نژادی در سیستم های غلات محور: پروژه مشترک ایران-ایکاردا

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی کردستان*

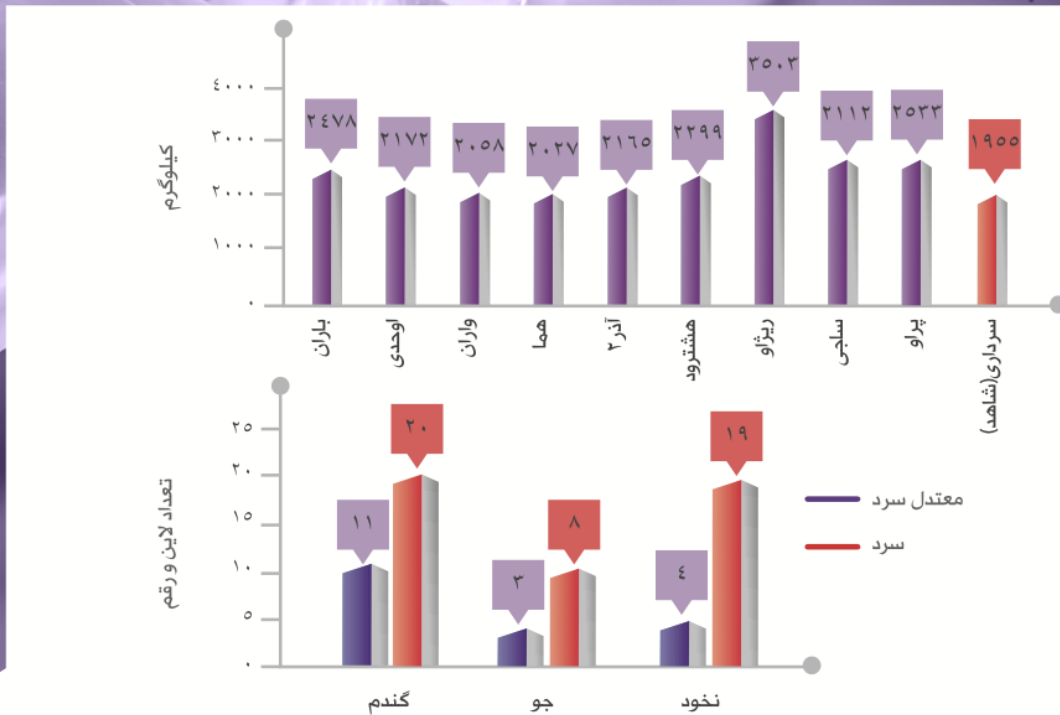
بیان مسئله

محصولات گروه غلات و حبوبات مخصوصاً زراعت دیم، به عنوان محصولات استراتژیک کشور مطرح بوده و نقش مستقیم در امنیت غذایی کشور دارند. تلاش در جهت افزایش تولید و خودکفایی تولید این محصولات در کشور دارای اهمیت فراوانی می باشد. در این راستا، افزایش تنوع ژنتیکی، توسعه کشاورزی حفاظتی به منظور حفظ منابع تولید (خاک)، افزایش سازگاری با تغییرات اقلیمی و کاهش هزینه های تولید گروه غلات و حبوبات دیم به منظور افزایش تولید و افزایش درآمد پایدار کشاورزان از اولویت های اصلی تحقیقاتی در زمینه محصولات غلات است.

معرفی دستاورد

پروژه مشترک معاونت زراعت وزارت جهاد کشاورزی با موسسه تحقیقات بین المللی ایکاردا با هدف افزایش ۲۵ درصد عملکرد گندم و سایر محصولات دیم در سال ۱۳۹۵ با سطحی معادل ۷۰۰ هکتار در استان کردستان شروع شد. اهداف پروژه شامل افزایش تنوع ژنتیکی و توسعه ارقام جدید، توسعه محصولات جدید در دیم زارها، تهیه نقشه راه تولید و توزیع بذر استان، توسعه مکانیزاسیون و کشاورزی حفاظتی، افزایش سازگاری با تغییرات اقلیمی، کاهش هزینه های تولید و برگزاری کارگاه های آموزشی و ترویجی بود. در سال دوم و سوم اجرای پروژه ۱۷۵۰۰ و ۸۶۰۰۰ هکتار از اراضی دیم استان تحت پوشش قرار گرفت. در سال پنجم نیز ۳۴۲ هزار هکتار زیر پوشش قرار خواهد گرفت. طی سه سال اجرای پروژه، ۷۲۸۵ نفر از کشاورزان، محققان، مروجان، مدیران و سایر بهره برداران از پایگاه های نوآوری و مزارع نمایشی بازدید نموده و یا در کارگاه های آموزشی شرکت کردند. در این پروژه از روش های نوین به نژادی و به زراعی محققان موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور و موسسه بین المللی ایکاردا به منظور نیل به اهداف تعیین شده استفاده شد.

*ابراهیم روحی، جواد وفا بخش، محمد فرید سپری و یعقوب صادقیان مطهر

" میانگین عملکرد دانه ارقام گندم معرفی شده نسبت به شاهد سرداری در مزارع نمایشی پروژه (بالا) در سال زراعی ۹۷-۱۳۹۶ و تعداد ارقام و لاین های انتخاب شده در پایگاه های نوآوری (پایین)"

پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی

افزایش سطح زیر کشت ارقام مختلف گیاهان زراعی بر حسب هکتار در استان کردستان در طی ۳ سال اجرای پروژه

سال سوم (۱۳۹۷)	سال دوم (۱۳۹۶)	سال اول (۱۳۹۵)	۱۳۹۴	نام ارقام جدید	نام محصول
۱۸۹۰۹	۳۳۱۴	۱۷۶	۹۷	هما، باران، اوحدی، وارن، صدر، شترود، ریزائو، سلجی و پراو	گندم
۶۱۶	۴۹۶	۱۰۰	۲۰	آبیدر، سهند، انصار و سرارود	جو
۲۰۹۶	۱۰۱۱	۳۵	۲۰	عادل، منصور، آزکان (وارداتی)، گوکسو (وارداتی)	نخود
۳۱۸	۱۱۰	۰	۰		کلرنگ
۴۴۵	۴۴	۰	۰		ماشک علوفه ای

اثر بخشی و پتانسیل اجرای پروژه طی پنج سال بر افزایش درآمد کشاورزان دیم کار استان کردستان

نام محصول	میانگین تولید در شروع پروژه (کیلو گرم در هکتار)	انتظار میانگین تولید در سال پنجم پروژه (کیلو گرم در هکتار)	قیمت تخمینی هر کیلو محصول در سال پنجم (ریال)	سود تخمینی ناشی از افزایش تولید در سال پنجم (میلیون ریال در هکتار)	سطح هدف گذاری شده در سال پنجم (هکتار)	افزایش درآمد کل سطح اجرایی در سال پنجم (میلیارد ریال)
گندم	۹۶۷	۱۲۰۹	۲۳۰۰۰	۵/۵۶	۳۰۱۴۰۰	۱۶۷۷
جو	۱۰۲۲	۱۲۷۸	۳۰۰۰۰	۷/۶۸	۹۹۰۰	۷۶

پیامدهای اقتصادی و اجتماعی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی